

- 1. שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב שלא להורות בפני הרב, ורב שמחל על כבודו**

סעיף א- חייב אדם בכבוד רבו ויראתו יותר מבשל אביו.
סעיף ב- כל החולק על רבו, כחולק על השכינה...
סעיף ג- איזהו חולק על רבו, כל שקובע לו מדרש ויושב ודורש ומלמד שלא ברשות רבו, ורבו קיים אף ע"פ שהוא במדינה אחרת. הגה: אבל מותר לחלוק עליו באיזה פסק או הוראה, אם יש לו ראיות והוכחות לדבריו שהדין עמו
סעיף ד- אסור לאדם להורות לפני רבו לעולם, וכל המורה לפניו חייב מיתה. הגה: ואפילו נטילת רשות לא מהני תוך שלשה פרסאות, אם הוא רבו מובהק.
סעיף ז- לא מקרי הוראה אלא בשמורה על מעשה שבא לפניו, אבל אם שאלו לתלמיד הלכה כדברי מי, יכול לומר מה שבדעתו, יד כיון שאינו מורה על מעשה שבא לפניו.
סעיף ח- לא מקרי הוראה אלא בדבר שיש בו חידוש לשואל, אבל בהוראה ידועה שהיא פשוטה לכל, כגון נותן טעם לפגם או לבטל איסור בששים וכיוצא באלו, מותר.
סעיף ט- יש מי שכתב שכל הכתוב בספרים מפסקי הגאונים יכול להורות בימי רבו, רק לא יורה דבר מלבו ולא יסמוך על ראיותיו לדמות מילתא למילתא מעצמו.
סעיף יא- לאפרושי מאיסורא, כגון שרואה אדם שעובר עבירה מפני שאינו יודע שהוא אסור, או מפני רשעתו, מותר להפרישו ולומר לו שהוא אסור, בפני רבו, שבכל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב.
סעיף יב- אם בני ביתו של תלמיד הוצרכו להוראה ושאלו לו, לא יורה להם במקום רבו.
סעיף יג- תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה, הרי זה שוטה רשע וגס רוח, ועליו נאמר: כי רבים חללים הפילה (משלי ז, כו). הגה: ותלמידים הקטנים הקופצים להורות ולישב בראש, להתגדל בפני עמי הארץ, מרבים מחלוקת ומחריבים העולם ומכבין נרה של תורה. (טור מהרמב"ם). ויזהר כל אדם שלא יורה כשהוא שתוי יין או שאר דברים המשכרים, אפילו בדבר פשוט, כא אם לא שהדבר ברור בפוסקים וזיל קרי בי רב הוא.
סעיף יד- כל חכם שהגיע להוראה ואינו מורה, הרי זה מונע תורה ונותן מכשולות לפני רבים, ועליו נאמר: ועצומים כל הרוגיה (משלי ז, כו)
- 2. רבינו ירוחם - תולדות אדם וחווה נתיב ב חלק ה דף כב טור ד**

כתב הר"אש כי יש להסתפק אם בני ביתו של תלמיד הוצרכו להוראה ושאלו אם מותר כמו שאמרנו על בדיקת סכין לעצמו או נאמר דלא דמי כי דוקא סכין שאינו אלא לכבודו של חכם ובכ"הג מחל החכם שלא להטריח את התלמיד לבא אצלו אבל להוראה אפילו לעצמו אסור במקום רב והדעת מכרעת לאסור כך פשוט ומוכח בגמרא דעירובין.
- 3. שו"ת שבט הלוי חלק ב סימן קיג**

סי"ב, אם בני ביתו של תלמיד הוצרכו להוראה וכו' לא יורה להם במקום רבו. ולענין להורות לעצמו, עיין בגליון מהרש"א בשם אוהחה"ק פ' שמיני (י"ד - י"ט) שנסתפק בזה, איברא מצאתי לבעל אוה"ח עצמו בס' ראשון לציון כאן פשיטא לי' דמותר להורות לעצמו דאין בגדר הוראה רק מה שמורה לזולת ומיישב הראי' מת"ח חזי לנפשי יע"ש.
- 4. פתחי תשובה על שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב סעיף יב**

(ה) אם בני ביתו - עיין בתשובת חות יאיר סימן קכ"א /קכ"ב/ כתב שם בפשיטות דכל הוראות איסור והיתר שבא לאדם בתוך ביתו שרי להורות אם בר הכי הוא ואפילו במקום רבו כדאיתא במסכת עירובין ר"פ הדר צורבא מרבנן חזי לנפשיה מותר משא"כ לאביו ולאמו ואם יש לו חלק באותה הוראה אפילו שמיני שבשמינית מותר מדמשני שם אנא מיזבן זביני משמע הא אם היה לו חלק בה היה מותר עכ"ד ותימה שלא הביא כלל דברי הטור והמחבר בכאן וגם לא דברי הרא"ש שם שכתב דהדעת נוטה דדוקא בדיקת סכין שאינו אלא לכבודו של חכם כו' אבל דבר או"ה אפילו לעצמו אסור להורות במקום רבו וצ"ע כעת:
- 5. ערוך השולחן יורה דעה סימן רמב סעיף כה**

ודע דזה שאסור לתלמיד להורות במקום רבו אפילו שאלה שבביתו אסור לו להורות וכמ"ש רבינו הב"ב בסעי' י"ב וז"ל אם בני ביתו של תלמיד הוצרכו להוראה ושאלו לו לא יורה להם במקום רבו עכ"ל ומלשון זה משמע דדוקא לבני ביתו אבל לעצמו מותר להורות ולעשות אם הגיע להוראה והדין ברור אצלו דכיון דאינו מורה לאחרים אין זה העדר כבוד לרבו:
- 6. ראשון לציון**

והיא דבדיקת סכין דאמרו חכם חזי לנפשיה דמיא להוראה דמנכר המעשה שבדק ומתיר, וגוף הבדיקה (אינו אלא הוראה דוקא) הגם דלנפשיה עביד הוה ליה הוראה.
- 7. תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ב עמוד ב**

יודע אחד מהן שטעו או תלמיד וראוי להוראה. תרתי למה לי? אמר רבא: איצטריך, סלקא דעתך אמינא הני מילי גמיר וסביר, אבל גמיר ולא סביר לא. אמר ליה אביי: להוראה - גמיר וסביר משמע! אמר ליה, אנא הכי קאמינא: אי מההיא - הוה אמינא ה"מ גמיר וסביר, אבל גמיר ולא סביר לא, תנא ראוי להוראה, ממשנה יתירה - אפי' גמיר ולא סביר, סביר ולא גמיר.
- 8. רש"י מסכת הוריות דף ב עמוד ב**

גמיר - למד הדבר. וסביר - מבין דבר מתוך דבר.
- 9. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ב הלכה א**

אין מעמידין בסנהדרין בין בגדולה בין בקטנה אלא אנשים חכמים ונבונים, מופלגין בחכמת התורה בעלי דיעה מרובה, יודעים קצת משאר חכמות כגון רפואות וחשבון ותקופות ומזלות ואיצטגנינות ודרכי המעוננים והקוסמים והמכשפים והבלי ע"ז וכיוצא באלו כדי שיהיו

יודעים לדון אותם, ואין מעמידין בסנהדרין אלא כהנים לויים וישראלים המיוחסים הראויים להשיא לכהונה, שנאמר והתיצבו שם עמך בדומין לך בחכמה וביראה וביחס.

10. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ג הלכה ח

כל סנהדרין או מלך או ראש גולה שהעמידו להן לישראל דיין שאינו הגון ואינו חכם בחכמת התורה וראוי להיות דיין, אף על פי שהוא כולו מחמדים ויש בו טובות אחרות הרי זה שהעמידו עובר בלא תעשה, שנאמר לא תכירו פנים במשפט, מפי השמועה למדו שזה מדבר כנגד הממונה להושיב דיין, אמרו חכמים שמה תאמר איש פלוני נאה אושיבנו דיין, איש פלוני גבור אושיבנו דיין, איש פלוני קרובי אושיבנו דיין, איש פלוני יודע בכל לשון אושיבנו דיין, נמצא מזכה את החייב ומחייב את הזכאי לא מפני שהוא רשע אלא מפני שאינו יודע, לכן נאמר לא תכירו פנים במשפט, ועוד אמרו כל המעמיד לישראל דיין שאינו הגון כאילו הקים מצבה שנאמר ולא תקים לך מצבה אשר שנה ה' אלהיך, ובמקום תלמידי חכמים כאילו נטע אשירה שנאמר לא תטע לך אשירה כל עץ אצל מזבח ה' אלהיך, וכן אמרו חכמים לא תעשו אתי אלהי כסף אלוה הבא בשביל כסף וזהו זה הדין שמינוהו מפני עשרו בלבד.

11. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ד הלכה ח

ויש להן למנות כל מי שירצו לדברים יחידים, והוא שיהיה ראוי לכל הדברים, כיצד חכם מופלא שראוי להורות לכל התורה כולה יש לבית דין לסמוך אותו וליתן לו רשות לדון ולא להורות באיסור והיתר, או יתנו לו רשות באיסור והיתר ולא לדון דיני ממונות, או יתנו רשות לזה ולזה אבל לא לדון דיני קנסות, או לדון דיני קנסות אבל לא להתיר בכורות במומין, או יתנו לו רשות להתיר נדרים בלבד או לראות כתמים וכן כל כיוצא בהן.

12. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף ה עמוד א-ב

אמר רב: האי מאן דבעי למידן דינא, ואי טעה מיבעי למיפטר - לישקול רשותא מבי ריש גלותא... מאי רשותא? כי הוה נחית רבה בר חנה לבבל, אמר ליה רבי חייה לרבי: בן אחי יורד לבבל, יורה? - יורה. ידן? - ידן. יתיר בכורות? - יתיר... יורה? - יורה. אי גמיר - רשותא למה לי למישקל? - משום מעשה שהיה. דתניא: פעם אחת הלך רבי למקום אחד, וראה בני אדם שמגבלין עיסותיהם בטומאה. אמר להם: מפני מה אתם מגבלין עיסותיכם בטומאה? אמרו לו: תלמיד אחד בא לכאן, והורה לנו מי בצעים אין מכשירין. - והוא - מי ביצים דרש להו. ואינהו סבור: מי בצעים קאמר. וטעו נמי בהא: מי קרמיון ומי פיגה - פסולין, מפני שהן מי (בצעים) + מסורת הש"ס: ביצים+. ואינהו סבור: מדלגבי חטאת פסילי - אכשורי נמי לא מכשרי. ולא היא, התם לענין חטאת - בעינן מים חיים, הכא - אכשורי כל דהו מכשרי. תנא: באותה שעה גזרו: תלמיד אל יורה אלא אם כן נוטל רשות מרבו.

13. ספר מצוות קטן מצוה קיא

להורות דכתיב (ויקרא י') ולהורות את בני ישראל מצוה לאדם להשיב לשואל דבר הוראה אם יודע אפילו לא הגיע להוראה אם אין גדול בעיר כמותו, אך אם יש גדול בעיר כמותו אל יורה עד שיהא בן ארבעים שנה, ואם הורה עבירה היא בידו, וכן אם הוא בן ארבעים שנה, ואינו מורה אם הוא מניח בשביל ענוה, זו היא ענוה שלא לשמה, ועון יש בדבר.

14. שו"ת הר"י מיגאש סימן קיד

שאלה מה יאמר אדוננו באיש שלא קרא מעולם הלכה עם רב ואינו יודע דרך הלכה ולא פירושה ולא קריאתה אלא שהוא ראה הרבה מתשובות הגאונים ז"ל וספרי הדינים. ולא נעלם מאדוננו שהתשובות אינם עומדות על מצב אחד בפרט הישנות מהם שנכנס בהם ההפסד מצד המעתיקים אותם ועם זה יחסו קצת תשובותיהם לזולת בעליהן גם הרבה מן הגאונים הורו בתשובותיהם על שאלה אחת ואח"כ חזרו בהם מאותה הוראה או השיגו אותם אחרים בכך. ואם איש שעיקר ידיעתו בתשובות אלו ואינו מבין הצדק מהם מבלתי הצדק אם יוכל להורות בענין אחד או בנדון אחד ויפסוק הדין בו ואפשר להיות שאותה שהורה ממנה כבר חזר בו המורה בה ומי שאינו מבין עיקר הדין ולא מאיזה מקום יצא מן התלמוד אם הוא מותר להורות או אם ראוי לסמוך עליו בשום דבר בפרט אם הוא בלתי ירא שמים והעידו עליו ברשעיות רבות ועוד העידו עליו שהוא נתלה היום לענין דין אחד בשאלה אחת ומייחס אותה לגאון אחד ומחר הוא נתלה בדין הדומה לו בשאלה אחרת באופן אחר והוא מיחס אותה לגאון אחר יבאר לנו אדוננו שורת הדין בזה ביאור מספיק.

תשובה דע שהאיש הזה ראוי יותר להתיר לו להורות מאנשים רבים קבעו עצמם להוראה בזמננו זה ורובם אין בהם אפי' אחד משני דברים אלו רצוני לומר הבנת ההלכה והעמידה על דעת הגאונים ז"ל. ואותם שמדמים להורות מעיון ההלכה ומחוזק עיונם בתלמוד הם שראוי למנעם מזה לפי שאין בזמננו זה מי שיהי' ראוי לכך ולא מי שהגיע בחכמת התלמוד לכלל שיורה מעיונו מבלי שיעמוד על דעת הגאונים ז"ל. אבל מי שמורה מתשובות הגאונים וסומך עליהם ואף על פי שאינו יכול להבין בתלמוד הוא יותר הגון ומשובח מאותו שחושב שהוא יודע בתלמוד וסומך על עצמו. שהוא אף על פי שהוא מורה מסברא בלתי אמתות מראיות הגאונים ז"ל מ"מ אינו טועה בזה לפי שהוא מה שעשה ע"פ ב"ד גדול מומחה לרבים עשה. ומי שמורה מעיונו בהלכה אפשר שהוא חושב שאותה הלכה מחייבת אותה הוראה והיא אינה מחייבתה והטעהו עיונו או טעה בפירושה. ואין בזמננו זה מי שגיע בתלמוד לגדר שיוכל לסמוך להורות ממנו. וכבר באו לידי תשובות קצת אנשים בדברים שהורו בהם והם חושבים שהורו כדן ושהוא ברור כשמש והם טעו בהוראתם ותלו הדבר ההוא אל מקום בלתי מקומו ולמדו הדין ממקום שאין ללמוד אותו ממנו וכבר היה בין הדבר שדנו בו ובין ההלכה שנתלו בה לאותו הדין חילוק דק ודקדוק נעלם ונסתר ולא הרגישו בו והיו לוקחים ההלכה בכללה כפשטה ולא הרגישו בחילוק הדק שבה ומדמין הנדון שלהם לה ואינם מרגישים בחילוק הדק שביניהם. עד שאני אומר שמי שאינו סומך על עצמו אם הוא נתלה בתשובות הגאונים ובהוראתם שהם הלכות פסוקות וסברות קצרות ברורות הוא יותר משובח מאותם המדמים להורות מן התלמוד. ואמנם מה שזכרת מהיותו בלתי ירא שמים אם הוא דיין קבוע ראוי לחקור בזה לפי שאין ראוי לנו לעמוד דיין שאינו הגון לפי שהוא כנוטע אשרה בישראל ואם אינו דיין קבוע אלא שאין דן לפניו אלא מי שקבל אותו על דרך הברירה אין לנו לעכב בזה.

17. פתחי תשובה על שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב סעיף יד

(ח) כל חכם כו' - עיין במהרש"א בח"א פ"ג דסוטה שכתב ובדורות הללו אותם שמורים הלכה מתוך הש"ע והרי הם אין יודעים טעם הענין של כל דבר אם לא ידקדקו תחלה בדבר מתוך התלמוד שהוא שימוש ת"ח טעות נפל בהוראתו והרי הן בכלל מבלי עולם ולכן יש לגעור בהן ע"ש. ואפשר דדוקא בזמן הרב מהרש"א שלא היה עדיין שום חיבור על הש"ע אבל האידינא שנתחברו ה"טז וש"ך ומג"א ושאר אחרונים וכל דין מבואר הטעם במקומו שפיר דמי להורות מתוך הש"ע והאחרונים:

18. תלמוד בבלי מסכת נדה דף כ עמוד ב

ילתא אייתא דמא לקמיה דרבה בר בר חנה - וטמי לה, הדר אייתא לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה - ודכי לה. והיכי עביד הכי? והתניא: חכם שטימא - אין חברו רשאי לטהר, אסר - אין חברו רשאי להתיר! מעיקרא טמוי הוה מטמי לה, כיון דא"ל: דכל יומא הוה מדכי לי כי האי גונא, והאידינא הוא דחש בעיניה - דכי לה.

19. משנה מסכת נגעים פרק ב משנה ה

כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו ר' מאיר אומר אף לא נגעי קרוביו כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו רבי יהודה אומר אף לא נדרי אשתו שבינה לבין אחרים כל הבכורות אדם רואה חוץ מבכורות עצמו:

20. תוספתא מסכת נגעים (צוקרמאנדל) פרק א הלכה יד

לעולם אין הכהן רשאי לטמא עד שיהו עיניו בו ובעור הבשר שחוצה לו עודה מסגירו או פוטרו נולד בו נגע אחר הרי זה נזקק לו ואם משהסגירו נולד לו נגע אחר אין נזקק לו לטומאה ולטהרה אלא על סוף שבוע הלך נגעו אפילו לאחר שלש שנים הרי הוא בטומאתו עד שיאמר לו הכהן טהור הוא נאמן הכהן לומר נגע זה פשה נגע זה לא פשה אם בהרת קדמה את שער לבן ואם שער לבן קדם את הבהרת ונאמן הוא על נגעי עצמו

21. תלמוד בבלי מסכת בכורות דף לא עמוד א

תנו רבנן: כל הבכורות אדם רואה חוץ משל עצמו, ורואה את קדשיו ואת מעשרותיו, ונשאל על טהרותיו. אמר מר: כל הבכורות אדם רואה חוץ משל עצמו, במאי עסקינן? אילימא בחד - מי מהימן? אלא בתלתא - ומי חשידי? והתנן: מיאנה או שחלצה בפניו - ישאנה, מפני שהוא בית דין! לעולם בחד, וכדאמר רב חסדא א"ר יוחנן: ביחיד מומחה, הכא נמי - ביחיד מומחה.

22. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף סג עמוד א

אמר רבא: צורבא מרבנן חזי לנפשיה.

23. ר"ש מסכת נגעים פרק ב משנה ה

ודוקא בפני עצמו אין יכול להתיר אף על פי שהוא מומחה אבל להצטרף עם שנים להתיר כדין שלשה הדיוטות יכול להתיר* דטעמא משום חדשידין ליה דילמא מיקל גבי אשתו שלא לבקר נדרה וכיון דהווי בי תלתא לא חשידי וכן מוכח בבכורות בפ' עד כמה (דף לא א) דמוקמי סיפא דמתני' דכל הבכור' אדם רוא' חוץ מבכורי עצמו ביחיד מומחה דאי בתלתא לא חשידי ... ושמא יש לחלק בין היכא דאיתחזיק איסורא להיכא דלא איתחזיק איסורא כדאשכחן בריש האשה רבה (דף פח א) דמחלק גבי עד אחד נאמן באיסורין דצורבא מרבנן חזי לנפשיה היכא דלא איתחזיק איסורא אבל היכא דאיתחזיק איסורא לא:

24. תוספות מסכת נדה דף כ עמוד ב

כל יומא הוה מטהר לי כה"ג - משמע שלא היתה רגילה להראות לרב נחמן בעלה ושמא לא היה בקי והא דאמר ר"נ לעיל (דף יט:) בדם הקזה קבלה היתה בידו אי נמי היתה חוששת שמא היה מחמיר על עצמו להיות לבו נוקפו ופורש ולא יסמוך על חכמתו אי נמי שלא תתגנה בפניו אבל אין לומר דאסור לראות דמי אשתו דהא במס' נגעים (פ"ב מ"ה) תנן ...

25. שולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה סימן יח סעיף יח

הגה: שלא יבא להקל להכשיר כדי לקבל שכרו מן הכשרות; ולכן נהגו בקצת מקומות שאין אדם שוחט ובודק לעצמו, אלא אותן הממונים מן הקהל.

ט"ז על שולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה סימן יח סעיף יח

(טו) ולכן נהגו כו'. - משמע אבל מדינא שוחט ובודק לעצמו וקשה ממתני' (פ"ב דנגעים) כל הבכורות אדם רואה חוץ מבכורות עצמו וכבר הקשה שם הר"ש מהרבה דברים שמצינו דצורבא מדרבנן חזי לנפשיה ומסיק שם דדוקא היכא דאתחזק איסורא לא חזי לנפשיה ואם כן ה"נ בשלמא בדיקה שפיר דנשחטה הותרה אלא שחיטה להוי איסור מדינא דבחייה בחזקת איסור עומדת ונראה דלא שרי מדינא אלא לשחוט דרוב מצויין כו' אבל אם אירע לו הוראה לא יורה ועיין מ"ש ס' ש"ב:

26. שולחן ערוך יורה דעה הלכות בכור בהמה טהורה סימן שיב סעיף ב

אין החכם רואה בכור לעצמו.

27. ט"ז על שולחן ערוך יורה דעה הלכות בכור בהמה טהורה סימן שיב סעיף ב

(ד) אין החכם רואה בכור לעצמו. - הטעם מפני החשד וקשה לי ממה שכתב רמ"א [ס' י"ח] סעיף י"ח שנהגו בקצת מקומות שאין אדם שוחט ובודק לעצמו משמע דמדינא מותר: שוב ראיתי שבפרק ב' דנגעים הקשה גם הר"ש כן וחילק בין היכא דאיתחזק איסורא כו' ובזה מתורץ נמי במה שבודק לעצמו דכיון דנשחטה הותרה ולא איתחזק איסורא וכי תימא א"כ על השחיטה לא יהיה נאמן לעצמו דהא בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת בזה סמכינן על רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן כמו שכתב המרדכי ריש חולין ע"ש:

28. תפארת ישראל - בועז מסכת נגעים פרק ב אות ט

אלא דחששו דמשום דקשה לאדם לפרוש מאשת נעורים. חיישינן דאמר בדדמי וטועה

29. ש"ך על שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קפח סעיף ב

כתבו התוספות ס"פ כל היד דיכול לראות דמי אשתו ומביאו מהרש"ל בהגותיו וכ"כ האגודה שם:

30. חכמת אדם שער בית הנשים כלל קט (מובא בפתחי תשובה)

ו הבעל יכול לראות דמי אשתו (סימן קפ"ח בש"ך ס"ק ז') ונראה לי דאם אירע לה שאלה בענין הטבילה אין הבעל יכול להורות דומיא דשחיטה לעיל כלל א' סימן י"ג:

31. בינת אדם שער בית הנשים סימן ג (ג)

(ג) לפי מה שכתב הר"ש הבאתי דבריו בשער איסור והיתר סימן ב' דבאיתחזק איסורא אסור להורות לעצמו וכתב שם הט"ז דהוא הדין

בהוראת שחיטה אסור ואם כן אף על גב דמותר לראות דמי אשתו היינו משום דלא איתחזק איסורא דאף על גב דהיא טמאה מכל מקום אינה בחזקת רואה תמיד כמו שכתבו תוספות בגיטין דף ב' אבל אם אירע הוראה בטבילה דאיתחזק איסורא שהרי בודאי היא טמאה וטבילה היא דומיא דשחיטה ממש אם כן אסור להורות:

32. **שולחן ערוך הרב יורה דעה הלכות שחיטה קונטרס אחרון סימן יח הערה י**
אבל אין כן דעת הרב"ש ושאר פוסקי... והיינו שבנוטל שכר אין לחלק בין בכורות לבדיקה, אבל בשלו לא חיישינן לחשדא בכל האיסורים אלא בבכורות לבד. לפי שהתרת בכורות אינה אלא במומחה שנתן לו הנשיא שבארץ ישראל רשות ואומר לו התר בכורות במומן....

33. **ש"ת יביע אומר חלק ו - יורה דעה סימן יח**
(ז) מסקנא דדינא בהא סליקנא ובהא נחיתנא שתלמיד חכם רשאי להורות בין להקל בין להחמיר גם בדין דם של הפסק בטהרה, וכן בספק בטבילה של אשתו, אף על פי שהחזק איסור, ומכל שכן שרשאי להורות אף לקולא בדיני דמים וכתמים של אשתו כשהיא בחזקת טהרה. ובכלל זה גם בתוך שבעה נקיים לספירתה, ואפי' בשלשת הימים הראשונים, כי מיד לאחר הפסק בטהרה הרי היא בחזקת טהרה, כמבואר בחי' הרמב"ן והר"ן (נדה ה). ובס' האשכול ח"א (עמוד קח).... וע' בחזון איש בקונט' על עניני האמונה והבטחון (פ"ג סי' ל), שכתב שאין אזהרת איסור שוחד מכלל המשפטים אלא מכלל החקים, שהרי לא אסרה תורה לת"ח להורות לעצמו, ות"ח רואה טריפה לעצמו אפי' אם הוא דל וכל חייו תלויים בזה. ... ומכל מקום העיקר להלכה שבכל אופן רשאי ת"ח להורות לעצמו אף בדאיתחזק איסורא. וכמו שביארנו. והנלע"ד כתבתי.

34. **תלמוד בבלי מסכת יבמות דף עז עמוד א**
בעי לאכרוזי עליה, מיד: ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש, וכתוב: יתר הישמעאלי! אמר רבא: מלמד, שחגר חרבו כישמעאל ואמר: כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב, כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית. ומי מהימן? והאמר רבי אבא אמר רב: כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא, אם קודם מעשה אמרה - שומעין לו, ואם לאו - אין שומעין לו! שאני הכא, דהא שמואל ובית דינו קיים. מכל מקום קשיא! הכא תרגמו: כל כבודה בת מלך פנימה. במערבא אמרי, ואיתמא ר' יצחק, אמר קרא: ויאמרו אליו איה שרה אשתך וגו'. כתנאי: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית, דברי רבי יהודה; רבי שמעון אומר: על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים - דרכו של איש לקדם וכו'.

רש"י מסכת יבמות דף עז עמוד א
אם קודם מעשה - שבאת הוראה לידו אמרה ושנאה לתלמידיו בבית המדרש בשם רבו שומעין לו בשעת הוראה ואם לאו אין שומעין לו שמא מחמת מעשה הבא לידו אמרה.
דהא שמואל ובית דינו קיים - ומילתא דעבידא לגלויי הוא ולא משקר בה.

35. **תלמוד בבלי מסכת בכורות דף לח עמוד ב**
חלזון נחש ועצב. איבעיא להו: חלזון הוא נחש, או דלמא חלזון או נחש? ת"ש, דאמר רבה בר בר חנה סח לי רבי יוחנן בן אלעזר: זקן אחד היה בשכונתינו ור"ש בן יוסי לקוניא שמו, ומימי לא עברתי לפניו, פעם אחת עברתי לפניו, אמר לי, שב בני, שב! חלזון זה - מום קבוע לשחוט עליו, וזהו נחש שאמרו חכמים; ואף על פי שאמרו, אין אדם רואה מומין לעצמו - אבל מורה הלכה לתלמידים, ותלמידים מורין לו. והאמר ר' אבא אמר רב הונא: כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא, אם קודם מעשה אמרה - שומעין לו, ואם לאו - אין שומעין לו! איהו נמי - מורה ובא הוה מעיקרא:

36. **תוספות מסכת יבמות דף עז עמוד א (וכן הוא בתוס' בבכורות)**
אם קודם מעשה אמרה שומעין לו - אר"ת דהיינו דוקא היכא דהוא עצמו נוגע בדבר כגון [יתרא] שהיה צריך לאותה הוראה שהרי בת ישי נשא כדכתיב אשר בא אל אביגיל בת נחש ואמרין בפ"ק דבבא בתרא (דף יד. ושם) בת מי שמת בעטיו של נחש וכן בפרק נושאין על האנוסה (לקמן דף צח. ושם) גבי גר שהעיד על אשתו ושבעה בניו ובפ' עשרה יוחסין (קדושין דף ע: ע) גבי עובדא דרב יהודה בכל דוכתא דמייתי לה היו הן צריכין לאותה הוראה אבל אם אין צריכין לאותה הוראה שומעין לו אף על פי שלא אמרה עד שעת מעשה.

37. **בית הבחירה למאירי מסכת יבמות דף עז עמוד א**
כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא ר"ל שאומר דבר חדוש בשם רבותיו אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם אומרה בשעת מעשה אין שומעין לו ואף על פי שאינו נוגע בדבר מצד עצמו

38. **חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף עז עמוד א (ודבריו מובאים גם בנמק"י)**
וכל הני מילי אי אמר מגמ' אבל כשאומר מסברא ומביא ראיה לדבריו לעולם שומעין לו וזה פשוט.

39. **שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב**
הגה: ותלמיד חכם שאמר דבר הלכה בדבר השייך לדידה (תוס' בשם ר"ת ונ"י), אם אמרה קודם מעשה שומעין לו; ואם לאו, אין שומעין לו (ש"ס פ' הערל ריש דף ע"ז ותוס' ונ"י שם ד"מ ס"ס רמ"ה). ודוקא שאמר: כך קבלתי, אבל אם אומר דבר מסברא ומראה פנים לדבריו והוא נראה, שומעין לו. (נ"י בשם הריטב"א). אבל אין שומעין לדידה, דלמא מדמי דברים להדדי שאינן דומים. אבל אם הוא פשוט, שומעין לו.

40. **ט"ז על שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב סעיף לו**
ונראה לע"ד לפרש דברי רמ"א כיון דהכי קאמר דמה שמהני אם אמר דבר מסברא היינו בלי סמיכה כלל עליו אלא שנראה מעצמו לומר כן ע"כ אמר אבל אין שומעין לדידה כלומר לסמוך על סברת אותו החכם בזה שהוא מדמה מילתא למילתא דשמא טועה בזה הדמיון אלא אם כן הדמיון הוא פשוט בעיני כל אז סמכינן על הדמיון ולא על המורה ואין להקשות אם כן פשיטא שסומכין על זה יש לומר דקא משמע לן דאין חוששין שמא הוא מראה פנים בדבר ... ופירש נימוקי יוסף דכשאינו חי אמרינן דטועה לומר בשבילו כן וסובר שכן הוא אומר אבל כשהוא חי דייק שפיר ותימה על רמ"א שלא הביא זה:

41. **ש"ך על שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב סעיף לו**
סח אבל אם הוא פשוט - בש"ס או בפוסק אחד שם: